

Ба шурои диссертатсионии 6D.KOA-079-и
назди Институтуи фалсафа ва сиёсатшиносии
ба номи А. Баҳоваддинови АМИТ (734025,
ш.Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 33)

Такризи

муқарризи расмӣ ба диссертатсияи Шерализода Меҳринисо Сафар дар мавзуи «Хусусиятҳои ташаккули фарҳанги сиёсии ҷавонон дар Тоҷикистони муосир» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 5.6.2 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияи сиёсӣ

Мутобиқати мавзӯ ва муҳтавои диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ. Кори диссертатсионии Шерализода Меҳринисо Сафар дар мавзуи «Хусусиятҳои ташаккули фарҳанги сиёсии ҷавонон дар Тоҷикистони муосир» аз ҷиҳати муҳтаво, доираи масъалаҳои таҳқиқ ва самти илмӣ таҳлил ба талаботи шиносномаи ихтисоси илмӣ 5.6.2 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияи сиёсӣ мутобиқат менамояд.

Мубрами мавзуи таҳқиқот дар он ифода меёбад, ки дар шароити муосир масъалаи ташаккули фарҳанги сиёсии ҷавонон яке аз муҳимтарин самтҳои тадқиқоти илмҳои сиёсӣ ба шумор меравад. Ҷавонон ҳамчун қишри фаъол дар ҳаёти иҷтимоӣ - сиёсӣ нақши муҳим доранд ва аз бисёр ҷиҳат ояндаи рушди ҷомеа ро муайян менамоянд. Дар шароити тағйирёбии босуръати ҷомеа, густариши нақши шабакаҳои иҷтимоӣ ва таъсири равандҳои ҷаҳонишавӣ таҳдидҳои нав нисбат ба шуури сиёсии ҷавонон пайдо шудаанд. Аз ин рӯ, омӯзиши хусусиятҳои ташаккули фарҳанги сиёсии ҷавонон, муайян намудани омилҳои таъсиррасон ва дарёфти роҳҳои баланд бардоштани сатҳи фаъолнокии онҳо дар ҳаёти сиёсӣ аҳамияти назариявӣ ва амалии баланд дорад.

Ҷумҳурии Тоҷикистон дар давраи соҳибистиқлолӣ дар самти ташаккули фарҳанги сиёсии ҷавонон қадамҳои ҷиддӣ бардоштааст. Қабули қонунҳо, барномаҳо ва стратегияҳои давлатии ҷавонон, таъсиси ниҳодҳои иҷтимоии марбут ба ин соҳа нишондиҳандаи диққати ҳоссаи давлат ба ин масъала мебошад. Бо вучуди ин, дар шароити имрӯза, хусусан бо назардошти таъсири шабакаҳои иҷтимоӣ ба ҷаҳонбинии ҷавонон, зарурати таҳқиқи амиқи ин масъала ба таври назаррас зиёд шудааст. Таҳқиқоти диссертатсионии Шерализода Меҳринисо Сафар дар мавзуи «Хусусиятҳои ташаккули фарҳанги сиёсии ҷавонон дар Тоҷикистони муосир» маҳз ба ҳамин масъалаи муҳим бахшида шудааст.

Дараҷаи навгонии патиҷаҳои дар диссертатсия бадастомада ва нуқтаҳои илмӣ, ки барои ҳимоя пешниҳод мешаванд. Диссертатсияи

Шерализода Меҳринисо Сафар дорои унсурҳои муайяни навгонии илмӣ буда, ба ғанӣ гардидани заминаи назариявии илмҳои сиёсӣ дар самти омӯзиши фарҳанги сиёсии ҷавонон сахм мегузорад. Муаллиф масъалаи фарҳанги сиёсии ҷавононро дар доираи таъсири равандҳои ҷаҳонишавӣ ва бархӯрди тамаддунҳо мавриди таҳлил қарор додааст, ки чунин равиши системавӣ дар адабиёти илмии Тоҷикистон нодир мебошад. Хусусан таҳлили таъсири шабакаҳои иҷтимоӣ ба фарҳанги сиёсии ҷавонон унсури нав дар таҳқиқоти мазкур ба шумор меравад. Нуқтаҳои асосие, ки барои ҳимоя пешниҳод шудаанд, ба мақсад ва вазифаҳои таҳқиқ мутобиқат доранд ва аз таҳлили мантиқӣ ва пайдарпайи масъала бармеоянд.

Муаллиф бо така ба таҳқиқоти олимони ватанӣ ва хориҷӣ пояҳои назариявии таҳқиқотро устувор гузоштааст. Ҳамзамон, таҳлили дастовардҳои ҷавонони Тоҷикистон дар давраи соҳибистиклолӣ ҳамчун заминаи ташаккули фарҳанги сиёсӣ ва хувияти миллӣ унсури нав дар таҳқиқот ба шумор меравад.

Асоснокӣ ва эътимоднокии хулосаҳо ва тавсияҳои дар диссертатсия ифодаёфта. Натиҷаҳо, хулосаҳо ва тавсияҳои пешниҳоднамудаи муаллиф дар заминаи таҳлили ҳамаҷонибаи масъалаи фарҳанги сиёсии ҷавонон ташаккул ёфта, аз ҷиҳати илмӣ асоснок ва эътимодбахш мебошанд. Муаллиф дар чараёни таҳқиқ аз усулҳои маъмули илмҳои сиёсӣ – таҳлили муқоисавӣ, таҳлили мантиқию таърихӣ, усули сохторию вазифавӣ ва баррасии системавии масъала – истифода намудааст. Заминаи назариявии таҳқиқот бар асоси ӯсори олимони ватанӣ ва хориҷӣ дар соҳаи фарҳанги сиёсӣ, инчунин назарияҳои марбут ба хувияти миллӣ ва ҷомеапазирии сиёсӣ ташаккул ёфтааст.

Эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқот инчунин бо истифодаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон – аз ҷумла қонун «Дар бораи ҷавонон ва сиёсати давлатии ҷавонон», барномаҳои давлатӣ ва стратегияҳои марбут ба ҷавонон – таъмин гардидааст. Муаллиф дар асоси таҳлили анҷомдода на танҳо ҷанбаҳои назариявии масъаларо равшан кардааст, балки тавсияҳои мушаххасро барои баланд бардоштани фарҳанги сиёсии ҷавонон дар шароити имрӯзаи Тоҷикистон пешниҳод намудааст.

Сохтор ва муҳтавои асосии диссертатсия. Диссертатсия аз муқаддима, тавсифи умумии таҳқиқот, се боб, шаш зербоб, хулоса, рӯйхати адабиёти истифодашуда ва интишороти довталаб иборат буда, дар ҳаҷми 179 саҳифаи матни компютерӣ таҳия гардидааст.

Боби якуми диссертатсия – «Асосҳои назариявӣю методологии омӯзиши фарҳанги сиёсӣ» – ба таҳлили мафҳуми фарҳанги сиёсӣ, таркиби

он ва хусусиятҳои умумии он бахшида шудааст. Муаллиф таърихи ташаккули мафҳуми «фарҳанги сиёсӣ» – ро аз таҳқиқоти олимони барҷастаи замони антиқа то ба имрӯз пайгирона нишон додааст. Ҳамчунин дар ин боб робитаи фарҳанги сиёсӣ бо ташаккули ҳувияти миллии мавриди таҳлили назариявӣ методологӣ қарор гирифтааст.

Боби дууми диссертатсия – «Масоили ташаккули фарҳанги сиёсии ҷавонон дар шароити Тоҷикистони муосир» – ба омӯзиши авлавиятҳои ҷаҳонбинии сиёсии ҷавонон дар шароити тағйирёбии ҷомеа ва таъсири шабакаҳои иҷтимоӣ ба фарҳанги сиёсии онҳо бахшида шудааст. Дар ин боб муаллиф ҳам имкониятҳои мусбат ва ҳам хатарҳои шабакаҳои иҷтимоӣ дар ташаккули фарҳанги сиёсии ҷавонро мавриди таҳлили мушаххас қарор додааст.

Боби сеюми диссертатсия – «Ҷаҳонбинӣ ва фарҳанги сиёсии ҷавонон дар шароити дигаргуншавии ҷомеаи Тоҷикистон» – ба хусусиятҳои ташаккули фарҳанги сиёсии ҷавонон дар шароити Тоҷикистони муосир ва дастовардҳои ҷавонон дар давраи соҳибистиқлолӣ бахшида шудааст. Муаллиф нишон медиҳад, ки дастовардҳои ҷавонон дар соҳаҳои маориф, илм, хидмати давлатӣ, фарҳанг ва варзиш заминаи асосии рушди фарҳанги сиёсӣ ва худшиносии миллии онҳо гардидааст.

Аҳаммияти илмӣ, амалӣ ва иҷтимоии натиҷаҳои диссертатсия. Аҳаммияти илмӣ диссертатсия дар он ифода меёбад, ки масъалаи фарҳанги сиёсии ҷавонони Тоҷикистон дар шароити ҷаҳонишавӣ ва таъсири шабакаҳои иҷтимоӣ ба таври маҷмӯӣ мавриди баррасии илмӣ қарор гирифтааст. Муаллиф бо таъкид ба равишҳои муосири илмҳои сиёсӣ хусусиятҳо ва омилҳои ташаккули фарҳанги сиёсии ҷавонро дар шароити мушаххаси Тоҷикистон муайян намудааст, ки метавонад ба густариши таҳқиқоти минбаъда дар ин самт мусоидат намояд.

Арзиши амалии таҳқиқот дар он зоҳир мегардад, ки ҳулосаҳо ва тавсияҳои пешниҳодшуда метавонанд дар фаъолияти мақомоти давлатии марбут ба сиёсати ҷавонон, ниҳодҳои таълимӣ ва сохторҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ мавриди истифода қарор гиранд. Пешниҳодҳои муаллиф вобаста ба баланд бардоштани фарҳанги сиёсии ҷавонон, мубориза бо таъсири манфии шабакаҳои иҷтимоӣ ва таҳкими ҳувияти миллии дар таҳияи барномаҳои давлатии марбут ба ин соҳа ба инобат гирифта шаванд. Илова бар ин, натиҷаҳои таҳқиқот метавонанд дар раванди таълими илмҳои сиёсӣ ва ҷомеашиносӣ дар муассисаҳои таҳсилоти олӣ истифода гардида, барои таҳияи барномаҳои таълимии марбут заминаи илмӣ фароҳам оваранд.

Аҳаммияти иҷтимоии таҳқиқот дар он ифода меёбад, ки рушди фарҳанги сиёсии ҷавонон бо таҳкими суботи иҷтимоӣ, тавсеаи ҷомеаи

шаҳрвандӣ ва баланд бардоштани ғаёлнокии сиёсии шаҳрвандони ҷавон алоқаманд мебошад. Тавсияҳои муаллиф метавонанд ба рушди арзишҳои миллии ҷавонон мусоидат намоянд.

Нашри натиҷаҳои таҳқиқ аз рӯйи мавзуи диссертатсия. Нашри натиҷаҳои таҳқиқоти диссертатсионии довталаби дараҷаи илмӣ ба талаботи банди 35-и “Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ”, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 (бо тағйири иловаҳо ба қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26 июни соли 2023, №295) тасдиқ гардидааст, мутобиқат дорад. Мақолаҳои илмӣ нашршуда – 7 мақола дар маҷаллаҳои тақризшаванда ва 2 мақола дар маводи конференсияҳо – ба таври мустаким муҳтавои асосии таҳқиқотро инъикос менамояд.

Мутобиқати барасмиятдарории диссертатсия ба талаботи Комиссия. Диссертатсия мувофиқи талаботи «Дастурамал оид ба тартиби барасмиятдарории диссертатсия, автореферати диссертатсия ва дигар маводҳои илмӣ», ки бо фармоиши раиси Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 27 декабри соли 2024, №493 тасдиқ гардидааст, таҳия ва омода карда шудааст. Автореферат мазмун ва натиҷаҳои асосии кори диссертатсиониро ба таври мухтасар ва мантиқӣ инъикос намуда, ба талаботи муқарраршуда мутобиқат менамояд.

Эродҳо нисбат ба мазмуну муҳтавои диссертатсия. Бо вучуди баҳои мусбате, ки дар тақриз нисбат ба кори диссертатсионӣ баён гардид, дар ҷараёни омӯзиши он баъзе нуқтаҳои низ ба назар мерасанд, ки метавонанд мавриди тақмил қарор гиранд. Зикри чунин нуқтаҳо пеш аз ҳама ба мақсади тақмили минбаъдаи таҳқиқот ва густариши доираи баррасии масъала пешниҳод мегарданд.

1. Барои боз ҳам беҳтар ва самаранокии кори таҳқиқотӣ хуб мешуд диссертант сатҳи фарҳанги сиёсии ҷавонони Тоҷикистонро бо ҷавонони кишварҳои Осиёи Миёна муқоиса намояд. Ин ҳолат барои ошкор намудани омилҳои рушддиҳандаи фарҳанги сиёсии ҷавонони Тоҷикистон мусоидат менамуд;

2. Дар шароити муосир нақши шабакаҳои иҷтимоӣ ва фазои маҷозӣ дар ташаккули шуури сиёсии ҷавонон хеле калон аст. Дар рисола ин омил ҳамчун институти алоҳидаи иҷтимоишавии сиёсӣ метавонист муфассалтар баррасӣ шавад. Аммо муаллиф ба масъалаи мазкур кам таваҷҷӯҳ намудааст.

3. Дар диссертатсия фарқияти байни фарҳанги сиёсии ҷавонони шаҳр ва деҳот ба таври кофӣ ҷудо карда нашудааст, хуб мешуд агар диссертант ба масъалаи мазкур таваҷҷӯҳ зоҳир менамуд.

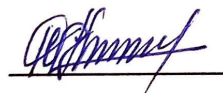
4. Дар матни диссертатсия баъзе хатогиҳои имлоӣ ба назар мерасад.

Эродҳо ва камбудиҳои зикршуда, дар маҷмӯъ аҳаммияти назариявӣю амалии диссертатсияи мазкурро коҳиш намедиханд ва ба муҳтавои асосии таҳқиқот таъсири манфӣ намерасонанд. Кори пешниҳодшуда дар маҷмӯъ ҳамаҷун таҳқиқоти мустақили илмӣ арзёбӣ гардида, ба талаботи корҳои диссертатсионӣ ҷавобгӯ мебошад.

Хулоса бо тавсия барои додани дараҷа. Диссертатсияи Шерализода Меҳринисо Сафар дар мавзӯи «Хусусиятҳои ташаккули фарҳанги сиёсии ҷавонон дар Тоҷикистони муосир», ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 5.6.2 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияи сиёсӣ пешниҳод шудааст, ҳамаҷун таҳқиқоти мустақил ва анҷомёфтаи илмӣ арзёбӣ мегардад. Кори мазкур аз ҷиҳати мубрамияти мавзӯ, сатҳи таҳлили илмии масъала, асоснокии хулосаҳо ва аҳаммияти назариявӣю амалӣ ба талаботи бандҳои 31, 33, 34 ва 35 -и «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ», ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 тасдиқ гардидааст, ҷавобгӯ мебошад. Бо назардошти ин, муаллифи диссертатсия Шерализода Меҳринисо Сафар сазовори дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 5.6.2 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияи сиёсӣ мебошад.

Муқаризии расмӣ:

номзади илмҳои сиёсӣ,
омӯзгори калони кафедраи фалсафа ва
сиёсатшиносии ДАТ ба
номи Шириншох Шохтемур

Абдуев Х.Н.

Суроғаи муқарриз: 734003, Ҷумҳурии Тоҷикистон
ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ 146.
Тел.: (+992) 935554449

Имзои омӯзгори калони кафедраи фалсафа ва сиёсатшиносии Донишгоҳи аграрии Тоҷикистон ба номи Шириншох Шохтемур, н.и.с. Абдуев Х.Н.-ро тасдиқ мекунам.

Сардори шӯъбаи таъминоти ҳуқуқӣ
ва кадрҳои ДАТ ба номи
Шириншох Шохтемур

Қурбонзода А.Х.

Суроғаи муассиса: 734003, Ҷумҳурии Тоҷикистон
ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ 146.
Тел.: (+992 37) 224 72 07;
E-mail: rectortau31@mail.ru
«04» майи соли 2026